

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 95 03, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 111-02/19-3/21
Datum: 16. 1. 2020

Na podlagi 42., 61. in 126. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil

POROČILO

k Predlogu zakona o spremembah Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (ZPSDP-C), druga obravnava, EPA 862-VIII

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 16. seji 15. 1. 2020 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov, ki ga je Državnemu zboru na podlagi 88. člena Ustave, 58. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi in 114. člena Poslovnika Državnega zbora v obravnavo predložilo več kot 5000 volivcev.

Pri delu Odbora so sodelovali: predstavniki predlagateljev Majda Marolt, predsednica SKVNS in Sebastijan Zupanc, direktor GZS-ZKG, predstavniki Vlade z državnim sekretarjem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Tilnom Božičem, predstavnica Zakonodajno-pravne službe mag. Metoda Hrovat Pirnat, predstavnica Državnega sveta Lidija Jerkič in predstavnik Slovenske zveze sindikatov - Alternativa Zdenko Lorber.

Odboru je bilo posredovano naslednje gradivo, objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora:

- Predlog zakona
- Mnenje Državnega sveta Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide
- Mnenje Vlade
- Mnenje Zakonodajno - pravne službe
- Stališče Slovenske zveze sindikatov - Alternativa
- Predlogi za amandmaje Odbora koalicijskih poslanskih skupin.

* * *

Predstavnika predlagateljev sta predstavila Predlog zakona in poudarila, da želijo odpraviti omejitve pri kolektivnem dogovarjanju, s tem ko bi se socialnim partnerjem dopustilo svobodo pri usklajevanju višine prejemkov zaposlenih. Na podlagi navedenega bi se odpravilo omejitve, ki trenutno neutemeljeno povzročajo socialne neenakosti med zaposlenimi, ki jih zavezuje Kolektivna pogodba komunalnih dejavnosti, in omogočilo skupini državljanov, ki opravljajo dejavnost posebnega

družbenega pomena, da si bodo med delom lahko zagotovili primerno prehrano. V 2016 sta Zbornica komunalnega gospodarstva in Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije podala pobudo Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da naj odpravi omenjeno anomalijo, ki delavce, ki opravljajo primerljivo delo v okviru izvajanja javne gospodarske službe, postavlja v neenak položaj, kar se tiče povračil stroškov prehrane med delom. Po mnenju navedene zbornice in sindikata gre za neutemeljeno razlikovanje, ki je še zlasti neprimerno zaradi vrste dela, ki ga opravljajo delavci v komunalnih podjetjih (večinoma na terenu, težko fizično delo, neugodni pogoji dela itd.) in ki terja primerno prehranjenost. Redna in ustrezna prehrana namreč lahko vpliva tako na zdravje kot delovno učinkovitost zaposlenih, česar se zavedajo tudi delodajalci. Marca 2018 je pobudo za ureditev problematike obravnaval tudi ESS in pozval Vlado k odpravi zaznane anomalije. Ker še vedno ni bilo zaznanih nobenih aktivnosti Vlade na navedenem področju, sta se Zbornica komunalnega gospodarstva in Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije odločili za zbiranje podpore volivcev zgolj parcialnim spremembam veljavnega ZPSDP (poseg zgolj v določbe 1. člena ZPSDP). S predlaganimi spremembami želijo socialnim partnerjem priznati avtonomijo pri urejanju delovno-pravnih razmerij v skladu s 131. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), s tem ko se omogoča upoštevanje določil kolektivnih pogodb v dejavnostih, kjer so slednje sklenjene in veljajo, medtem ko se za vse ostale dejavnosti ohranja trenutno veljavna zakonska ureditev.

* * *

Vlada v pisnem **Mnenju**, ki ga je na Odboru predstavil državni sekretar Tilen Božič, v zvezi z obravnavanim predlogom izpostavlja, da se s predlagano ureditvijo omogoča, da se pri zagotavljanju povračil določenih stroškov v zvezi z delom upošteva ureditev, kot jo socialni partnerji dogovorijo s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. S tem se ne nazadnje socialnim partnerjem prizna, da avtonomno urejajo pravice in obveznosti iz delovnih razmerij. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da socialni partnerji v okviru iskanja najustreznejše rešitve pretehtajo tako stroškovni vidik na delodajalski strani kot nivo zagotavljanja delovnopravnih upravičenj delavca na drugi strani. Glede na obrazloženo Vlada nadaljnji obravnavi predloga novele ne nasprotuje. Opozoriti pa želi, da bo sprememba ZPSDP pomenila povečane stroške za nekatera povračila zaposlenim v organizacijah, ki spadajo v širši pojem javnega sektorja (npr. komunalna podjetja) ter s tem dodaten pritisk na zvišanje cen storitev opravljanja javne službe. Ne glede na izjavo predlagatelja, da predlog nima neposrednih posledic za državni proračun, bi bilo treba za ustrezno odločitev ugotoviti morebitno tveganje oziroma vpliv na proces pogajanj s sindikati javnega sektorja. V povezavi z zavezo Vlade v Sporazumu o razreševanju stavkovnih zahtev, da bo pričela pogajanja o odpravi še preostalih varčevalnih ukrepov v javnem sektorju, bo namreč predmet pogajanj (za zaposlene pri neposrednih in posrednih uporabnikih proračuna - ožji pojem javnega sektorja) tudi vsebina, ki je predmet tega gradiva.

Zakonodajno-pravna služba (ZPS) je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala pripombe k **1. in 3. členu**. Njihova predstavnica je povedala, da so s predlaganimi amandmaji njihove pripombe ustrezno upoštevane, v redakciji pa bodo ustrezno popravili tudi naslov.

Odbor je prejel tudi **mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**, ki ga je na seji Odbora predstavila Lidija Jerkič, in predlog zakona **podpira**. Komisija je bila seznanjena s stališči Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstva za finance, ki ne nasprotujeta nadaljnji obravnavi predloga zakona. Predlagane zakonske spremembe, kot poudarja

Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, predstavljajo ustrezno začasno sistemsko rešitev, ki omogoča upoštevanje dogovorov, dorečenih v okviru socialnega dialoga, in določb 131. člena ZDR-1, dokler se v vladnem medresorskem usklajevanju ne doreče primernejše in bolj celovite rešitve.

Stališče Slovenske zveze sindikatov - Alternativa k Predlogu zakona je predstavil njihov predstavnik in povedal, da je predlog sprememb nastal kot posledica dolgoletne neenakopravne obravnave zaposlenih pri izplačilu povračil stroškov v zvezi z delom, za kar se pobudnikom zakonodajne pobude državljanov zahvaljujejo. Poudaril je, da želijo in pričakujejo, da bo ta zakon v prihodnosti v celoti prenehal veljati.

* * *

V razpravi so vsi razpravljavci podprli predlog sprememb, izraženo je bilo zadovoljstvo, da se socialnim partnerjem pušča določena avtonomija pri urejanju delovnopравниh razmerij. Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije in Zbornica komunalnega gospodarstva sta vložila več kot 7000 podpisov za spremembo zakona. Ob tem je bilo poudarjeno, da bi bilo dobro, če bi s to spremembo prišlo v Slovenijo tudi drugačno razmišljanje, po katerem se delavca ne obravnava le kot strošek. Vsi razpravljavci so se strinjali, da je smiselno in pravično, da se ugotovljena diskriminacija odpravi, seveda pa želijo, da sprememba ne bi vplivala na povečanje stroškov dela, tako da bi se višji stroški prelili na končne uporabnike, in bi se zvišale cene komunalnih storitev, na kar je v svojem mnenju opozarjala tudi Vlada. Vlada v okviru iskanja rešitve z razveljavitvijo obravnavanega zakona tudi opozarja, da se več veljavnih predpisov sklicuje na ta zakon, zato bi zgolj z razveljavitvijo, brez predhodne ureditve tega vprašanja, nastala pravna praznina, ki bi povzročala težave pri izvajanju teh predpisov. V nadaljevanju razprave je bilo poudarjeno, da je neenakopravno obravnavo zaposlenih v družbah na tem področju potrebno odpraviti, ne nazadnje ima tudi kakovostna prehrana neposreden vpliv na zdravje delavcev, ki bi moralo biti cilj vsakega delodajalca.

* * *

Odbor je na podlagi 131. člena Poslovnika Državnega zbora **sprejel svoja amandmaja:**

K 1. členu

V 1. členu se v novem drugem odstavku beseda »velja« nadomesti z besedama »se uporablja«.

Obrazložitev:

Amandma sledi mnenju ZPS, ki opozarja na neustrezno rabo beseda »velja«. Ta beseda se nanaša na višino povračil stroškov in drugih prejemkov, ki jih določa veljavni ZPSDP. Ta višina velja v vsakem v primeru, tudi če kolektivna pogodba določa drugačno višino, saj je del veljavnega zakona; se pa ne uporablja, kadar in v koliko kolektivna pogodba na ravni dejavnosti določa drugače. Zato je pravilna uporaba termina »se uporablja«.

K 3. členu

V 3. členu se beseda »naslednji« nadomesti z besedo »petnajsti«.

Obrazložitev:

Predlagani amandma določa ustavno predpisan 15-dnevni rok uveljavitve zakona. Iz predloga zakona, v obrazložitvi k 3. členu, ne izhaja, da bi obstajal prevladujoč razlog v javno korist za skrajšanje tega roka. Amandma tako sledi mnenju ZPS.

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih Predloga zakona ter jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila.

Za poročevalca Odbora na seji Državnega zbora je bil določen predsednik Odbora Vojko Starovič.

Tina K. Premik
sekretarka

Predsednik
Vojko Starovič, l.r.

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA

o spremembah Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (ZPSDP-C).

1. člen

V Zakonu o višini povračil stroškov in nekaterih drugih prejemkov (Uradni list RS, št. 87/97, 9/98, 48/01 in 40/12 – ZUJF) se v 1. členu doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Višina povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov, določena s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi, se uporablja, v kolikor ni s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti določeno drugače.«.

2. člen

Besedilo drugega člena se črta.

KONČNA DOLOČBA**3. člen**

Ta zakon prične veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.